

V. CONCLUSIONS

- 1- En el present estudi, la concentració més elevada de PCDD/Fs, PCBs s'ha observat en peix i marisc. Aquest és també l'únic grup d'aliments on els nivells de PCDEs es troben per damunt del seu límit de detecció. En el cas dels PBDEs, el grup d'aliments a on s'ha observat una concentració més elevada són els greixos i olis, seguits del peix i marisc.
- 2- En quant a la ingesta dels contaminants avaluats, en tots els casos, el grup d'aliments que suposa la major aportació a la dieta és el peix i marisc, seguit dels derivats làctics per les dioxines, furans i PCBs, i dels greixos i olis pels PBDEs.
- 3- Reduint el consum de productes rics en greixos, es disminuiria substancialment l'aportació de dioxines i altres compostos orgànics persistents a la dieta.
- 4- Majoritàriament, la diferència observada en la ingesta diària dels contaminants avaluats entre països, és molt probablement deguda, en la majoria dels casos, a la variació dels hàbits alimentaris específics de cada zona. Per tant, per tal de poder comparar els resultats obtinguts en diferents regions o països, és essencial incloure tots els grups d'aliments en els estudis, independentment de que siguin més o menys consumits.
- 5- En els processos d'avaluació de riscos per la salut deguts a l'exposició a certs compostos orgànics persistents, encara que cal remarcar la significant contribució del peix i marisc en la ingesta, l'impacte d'altres grups d'aliments com vegetals, fruites i cereals s'hauria de tenir també en compte, especialment en aquelles zones a on la ingesta d'aquests productes és força notable.

- 6- Per les dioxines i furans i pels PCBs “dioxin-like”, la ingesta dietètica diària per la població general de Catalunya, es troba per sota de la Ingesta Diària Tolerable establerta per l’OMS (1-4 pg OMS-TEQ/kg pes corporal/dia) i de la Ingesta Setmanal Tolerable Provisional proposada per la UE (14 pg OMS-TEQ/kg pes corporal/dia).
- 7- D’acord amb la normativa establerta, no és possible establir actualment, un risc global per la salut de la població degut a l’exposició conjunta a tots els contaminants avaluats en el present estudi. Tanmateix, els resultats obtinguts suggereixen que, certs grups de població catalana, com els grans consumidors de peix, podrien trobar-se especialment exposats a aquests i arribar a superar la Ingesta Diària Tolerable en alguns casos.
- 8- Els nens menors de 10 anys presenten una ingesta diària dels contaminants avaluats en relació al seu pes corporal, notablement superior a la dels adults. Caldria doncs fer una avaluació acurada dels riscos per la salut en aquest grup de població.
- 9- Pels PBDEs i PCDEs és necessari realitzar estudis per poder definir clarament quin són els nivells d’exposició humana tolerables i determinar els efectes tòxics d’aquests compostos.
- 10- En les concentracions de dioxines i furans en aliments es pot observar una substancial disminució respecte a estudis regionals previs, que concorda amb les contínues reduccions en els nivells mediambientals d’aquests contaminants descrites en molts estudis duts a terme en els últims anys.
- 11- Malgrat la davallada en els nivells de dioxines i furans observades a nivell mediambiental, així com en la ingesta dietètica, és encara necessari establir estratègies que incloguin mesures ambientals que garanteixin una exposició a dioxines i altres compostos orgànics persistents per sota dels límits actuals proposats pels diferents organismes oficials.